

ΤΕΤΑΡΤΗ 3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2024

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Υπεύθυνη τμήματος ΝΓΛ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Επιμέλεια διαγωνίσματος: ΑΡΕΤΗ ΨΩΜΑ

Κείμενο 1

Δύο Ελλάδες που δεν συναντιούνται πουθενά

Ο 18χρονος που τραυμάτισε σοβαρά τον αστυνομικό πριν από λίγες ημέρες με τη ναυτική φωτοβολίδα πιθανότατα δεν έχει ακούσει ποτέ για την Άννα Ντουντουνάκη. Ο ίδιος έχασε για πάντα το τρένο για εκείνη την άλλη χώρα, της στοχοπροσήλωσης, του αθλητισμού και των επιτευγμάτων. Πώς γεφυρώνεις τις δύο αυτές χώρες που απλώς συνυπάρχουν στον ίδιο γεωγραφικό χώρο;

Διαβάζοντας την είδηση για το χρυσό μετάλλιο (50 μέτρα πεταλούδα) της Άννας Ντουντουνάκη στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Κολύμβησης στη Ρουμανία, μου δημιουργήθηκε η διάθεση να μάθω ποια είναι αυτή η κοπέλα. Δεν έχουμε δα και τόσους πρωταθλητές Ευρώπης, σε οποιοδήποτε σπορ. Την είδηση την είδα κάπως τυχαία, στα «ψιλά»· πού χρόνος για μια πρωταθλήτρια κολύμβησης, όταν ασχολείσαι νυχθημερόν με το εθνικό μας σπορ, τον χουλιγκανισμό;

Με τα πολλά –και όχι πολύ εύκολα– κατάφερα να βρω πληροφορίες για αυτήν. Η Άννα Ντουντουνάκη, διαβάζω, τελείωσε με άριστα τη Νομική Σχολή στην Αθήνα και στη συνέχεια έκανε μεταπτυχιακό Commercial and Corporate Law στο University of London, ενώ τώρα κάνει και διδακτορικό. Παίζει πιάνο και μιλάει τρεις ξένες γλώσσες. Και κολυμπάει ασταμάτητα από τα πέντε χρόνια της, όταν ξεκίνησε τη συγχρονισμένη κολύμβηση στην ιδιαίτερη πατρίδα της, τα Χανιά. Στα 28 της, έχει πάρει μέρος σε δύο Ολυμπιακούς Αγώνες και έχει δύο χρυσά και δύο χάλκινα σε Ευρωπαϊκά Πρωταθλήματα. Να με συγχωρεί εάν μου διαφεύγει κάτι.

[...] Τα διαβάζεις αυτά και λες, τι είναι αυτό το πλάσμα, υπεράνθρωπο; Όχι, δεν είναι. Ένα κανονικό κορίτσι είναι, όπως κανονικός είναι και ο Τεντόγλου, άλλο που είναι χαβαλές. Ή, μάλλον, ακριβώς επειδή είναι χαβαλές, καταλαβαίνουμε ότι είναι και κανονικός άνθρωπος. Ζουν σε μια άλλη χώρα αυτοί οι άνθρωποι; Και αν ναι, πού είναι αυτή η χώρα; Πώς μετακομίζει κάποιος σε αυτήν; Από πού παίρνουμε βίζα; Πώς φεύγεις από τη χώρα της τυφλής βίας και των ανήλικων χούλιγκαν για να πας εκεί;

«Η επίθεση ήταν προσχεδιασμένη. Ήμασταν μέσα στο γήπεδο. Ένα άτομο, μεγάλο σε ηλικία, μας είπε ότι όταν δώσω το σύνθημα, θα βγείτε έξω και θα επιτεθείτε στα ΜΑΤ. Βγήκαμε από το γήπεδο, μας έδωσε μολότοφ, ξύλα, πέτρες και τις φωτοβολίδες.[...]».

Ο 18χρονος που τραυμάτισε σοβαρά τον αστυνομικό πριν από λίγες ημέρες με τη ναυτική φωτοβολίδα και είπε τα παραπάνω στην κατάθεσή του, πιθανότατα δεν έχει ακούσει ποτέ για την Άννα Ντουντουνάκη· τον Τεντόγολου, πάλι, μάλλον θα τον ξέρει από κάνα βίντεο στο TikTok. Ο ίδιος έχασε για πάντα το τρένο για την άλλη εκείνη χώρα, της στοχοπροσήλωσης, του αθλητισμού και των επιτευγμάτων. Θα περάσει από το σωφρονιστικό σύστημα, και αν η κατάσταση δεν έχει συμμαζευτεί ως τότε, έχει πολλές πιθανότητες να ξαναβρεθεί στρατευμένος στη γηπεδική ή άλλη βία.

Πώς τις γεφυρώνεις τις δύο αυτές χώρες, που απλώς τυχαίνει να συνυπάρχουν στον ίδιο γεωγραφικό χώρο;

Είναι πολύ απλοϊκό και εύκολο να ρίξεις τις ευθύνες –ή τα εύσημα– στους γονείς. Προφανώς οι γονείς κάτι κάνουν ή δεν κάνουν, αλλά οι γονείς δεν ζουν αποκομμένοι από τον υπόλοιπο κόσμο. Είναι τρομερά εύκολο να σου «ξεφύγει» το παιδί, πολύ πιο εύκολο από το αντίθετο, όσοι είναι γονείς, το ξέρουν. Η βία είναι παντού, η απογοήτευση επίσης, ο μηδενισμός, η ισοπέδωση, η αγανάκτηση, το κενό. Όταν το παιδί στέκεται πάνω σε αυτή τη γέφυρα, ανάμεσα στη μία Ελλάδα και στην άλλη, στον έναν κόσμο τελικά και τον άλλον, χρειάζεται ένα χέρι για να του δείξει τον δρόμο. Χρειάζεται παραπάνω από έναν «καλό» γονιό.

Μια κοινωνία που να του προσφέρει νόημα, ένα σχολείο που να του προσφέρει ορίζοντες, ΜΜΕ που να του προσφέρουν αλήθειες και πρότυπα και όχι μόνο βία και τρόμο, χρειάζεται ένα κράτος που να του ανοίγει δρόμους και όχι να το μπλοκάρει από παντού, χρειάζεται οράματα.

[...] Όραμα. Δίνουμε όραμα στα παιδιά; Ας αναρωτηθούμε όλοι εμείς οι μεγάλοι, που περιφερόμαστε διαρκώς με το δάχτυλο σηκωμένο στους νέους, αν φτάνει πραγματικά εκείνοι. Δεν είναι απαραίτητο να γίνεις Ντουντουνάκη στη ζωή αυτή.

Δεν είναι απαραίτητο να γίνεις πρωταθλητής σε κάποιο σπορ. Αρκεί, υποθέτω, να καταλάβεις ότι η ζωή η ίδια είναι ένα σπορ από μόνη της. Και σε αυτό το σπορ, το δυσκολότερο όλων, μπορείς να επιλέξεις τη θέση σου στον στίβο, ή στις κερκίδες, πετώντας φωτοβολίδες. Και αν μεγαλώσεις σε έναν κόσμο γεμάτο μικρές ή μεγάλες φωτοβολίδες, η επιλογή είναι σχεδόν αυτονόητη.

Πηγή: Protagon.gr/ Μαρία Δεδούση/ 11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2023, 16:58

Κείμενο 2

Για την οπαδική βία και τον ακραίο φανατισμό που επέδειξαν οι Κροάτες και οι Έλληνες χούλιγκαν που κατηγορούνται για τη δολοφονία του 29χρονου Μιχάλη στη Νέα Φιλαδέλφεια μίλησε στην ΕΡΤ ο ψυχίατρος και πρόεδρος του ΚΕΘΕΑ, Χρήστος Λιάπης κάνοντας λόγο για «μεταστοιχείωση της ατομικής παθολογίας σε ένα κοινωνικό φαινόμενο συγκεκριμένης εγκληματικής οπαδικής ομαδοποίησης».

«Για να φτάσεις να σκοτώσεις τον άλλον ή να χτυπήσεις τον άλλον, να επιτεθείς στον άλλον απλώς και μόνο επειδή φοράει ένα διαφορετικό χρώμα οπαδικής φανέλας ή κασκόλ, σημαίνει ότι η σχέση σου με τον εαυτό σου είναι πρώτα από όλα διαταραγμένη, χωρίς αυτό σε καμία περίπτωση να αποτελεί ελαφρυντικό» δήλωσε ο κ. Λιάπης.

Μιλώντας στην εκπομπή «Συνδέσεις» της ΕΡΤ ο γνωστός ψυχίατρος εξήγησε ότι μέσα από μια τέτοιου είδους βίαιη συμπεριφορά που επέδειξαν τα μέλη των φανατικών οπαδών της Ντιναμό Ζάγκρεμπ, αλλά και των Ελλήνων συνεργών τους, φαίνεται ότι απουσιάζουν βασικές σταθερές σε ό,τι αφορά στην οικογένεια, αλλά και τον κύκλο που κάθε άνθρωπος δημιουργεί και προσπαθεί μέσα σε αυτόν να ισορροπήσει.

«Μέσα από αυτού του τύπου τα κενά έρχονται συγκεκριμένες κλίκες, συγκεκριμένες ιδεολογίες όπου έχουμε πρόσμιξη συγκεκριμένων ιδεολογιών με την υποστήριξη συγκεκριμένων ομάδων και δημιουργούνται τέτοια φαινόμενα» σημείωσε.

Μιλώντας για την απουσία ενσυναίσθησης σχολίασε την ανάγκη που έχουν τα μέλη αυτών των ομάδων να ανήκουν κάπου. «Η Κροατία ήταν μια χώρα η οποία είχε βρεθεί στο επίκεντρο και πρόσφατων εμφύλιων διενέξεων. [...] Όταν έχει μπει και η πληγή του εθνικισμού εκεί μέσα, είναι αναμενόμενο να βλέπουμε τέτοιες εγκληματικές ομαδοποιήσεις», υποστήριξε ο κ. Λιάπης.

Ειδικότερα, τόνισε, ότι «η βία και η τοξικότητα φορτίζεται και φαίνεται στα γκράφιτι και στα ποσταρίσματα». Και όπως για να σταματήσουν αυτά τα περιστατικά ακραίας βίας θα πρέπει να ληφθούν μέτρα που να ξεκινούν από την οικογένεια και την εκπαίδευση και να φτάνουν μέχρι και την κορυφή της κρατικής πυραμίδας και της επιβολής του νόμου.

Πηγή: Συνδέσεις | ΕΡΤ

Κείμενο 3

Ακόμα δεν μπόρεσα...

Ακόμα δεν μπόρεσα να χύσω ένα δάκρυ
πάνω στην καταστροφή
δεν κοίταξα ακόμα καλά τους πεθαμένους,
δεν πρόφτασα να δω πως λείπουνε
από τη συντροφιά μου,
πως έχασαν τον αέρα που εγώ αναπνέω
και πώς η μουσική των λουλουδιών,
ο βόμβος των ονομάτων που έχουνε τα πράγματα
δεν έρχεται στ' αυτιά τους·
ακόμα δεν χλιμίντρισαν τα άλογα
που θα με φέρουν πλάι τους.
Να τους μιλήσω,
να κλάψω μαζί τους
και ύστερα να τους σηκώσω όρθιους·
όλοι να σηκωθούμε σαν ένας άνθρωπος,
σαν τίποτα να μην είχε γίνει
σαν η μάχη να μην είχε περάσει πάνω από τα κεφάλια μας.

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Αγ. Δημήτριος

Γιώργος Σαραντάρης

Το ποίημα γράφτηκε στις 25. 5. 1940, ενώ έχει ξεκινήσει ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, αλλά δεν έχει φτάσει ακόμη στην Ελλάδα. Ο ποιητής πέθανε στην Αθήνα τον Φεβρουάριο του 1941 μετά από τη βαριά καταπόνησή του στο Αλβανικό μέτωπο, όπου συμμετείχε στην πρώτη γραμμή.

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά τα αίτια της οπαδικής βίας που εντοπίζει ο ψυχίατρος και πρόεδρος του ΚΕΘΕΑ, Χρήστος Λιάπης στο Κείμενο 2. (70-80 λέξεις)

Μονάδες 20

B1. Με βάση το Κείμενο 2 να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο, τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**.

α) Σύμφωνα με τον ψυχίατρο Χρήστο Λιάπη για την εγκληματική οπαδική ομαδοποίηση δεν ευθύνονται τα προβληματικά στοιχεία του κάθε ατόμου.

β) Η εγκληματική ενέργεια, εφόσον υποδηλώνει μια διαταραγμένη σχέση του ατόμου με τον εαυτό του, μπορεί να απαλλάξει το άτομο από τη σχετική ευθύνη.

γ) Κατά τον ψυχίατρο ευθύνη για την εγκληματική συμπεριφορά των οπαδών φέρει μεταξύ άλλων η οικογένεια και γενικά ο περίγυρός τους.

δ) Επιπλέον το άτομο επηρεάζεται από συγκεκριμένες ομάδες με την προσθήκη ανάλογων ιδεολογιών.

ε) Σοβαρή, τέλος επιρροή έχει επάνω στις εγκληματικές ομάδες οπαδών ο εθμικισμός.

Μονάδες 10

B2. Στα κείμενα που σας δόθηκαν γίνεται στο πρώτο (Κείμενο 1) χρήση μαρτυρίας και στο δεύτερο (Κείμενο 2) χρήση αυθεντίας. Να εντοπίσετε τα σχετικά αποσπάσματα καταγράφοντας ένα παράδειγμα για κάθε είδος (3 μονάδες). Ποια η λειτουργία του καθενός (4 μονάδες) και πώς εξυπηρετούν την πρόθεση του κειμένου στο οποίο εμφανίζονται (3 μονάδες);

Μονάδες 10

B3. α) Να σχολιάσετε τη σχέση του τίτλου του Κειμένου 1 με το περιεχόμενό του. (μονάδες 7)

β) Στο Κείμενο 1 η αρθρογράφος υιοθετεί έναν τόνο προφορικότητας. Τι προσφέρει αυτή η υφολογική επιλογή (2 μονάδες) και με ποιους τρόπους την επιτυγχάνει; Να κατονομάσετε 3 τρόπους και να καταγράψετε τη λειτουργία τους (6 μονάδες). (μονάδες 8)

Μονάδες 15

Γ1. Να καταγράψετε το ερμηνευτικό σας σχόλιο για το ποίημα του Γιώργου Σαραντάρη «Ακόμα δεν μπόρεσα...» (Κείμενο 3) εστιάζοντας στην ψυχική κατάσταση του ποιητικού υποκειμένου. Ποιοι κειμενικοί δείκτες βοηθούν στην ανάδειξη των συναισθημάτων του; Ποιες συνθήκες νομίζετε ότι μπορεί να του προκάλεσαν αυτή την ψυχική διάθεση;

Μονάδες 15

Δ1. Με αφορμή τα πρόσφατα γεγονότα οπαδικής βίας σχεδιάζετε να κάνετε ένα σχετικό αφιέρωμα στην εφημερίδα του σχολείου σας. Σε αυτό το αφιέρωμα αποφασίζεις να συμμετέχεις με ένα άρθρο 400 περίπου λέξεων στο οποίο, αξιοποιώντας τις πληροφορίες των Κειμένων 1 και 2, θα παρουσιάσεις:

α) τα αίτια του φαινομένου και

β) τους τρόπους με τους οποίους η πολιτεία θα μπορούσε να βοηθήσει στην αντιμετώπισή του.

Μονάδες 30

Ευχόμαστε επιτυχία!!!

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος